

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.1(145).16
УДК 796. 92: 796. 011. 3 – 057. 874 (073)

Ковсря В. М.

Старший викладач кафедри олімпійського та професійного спорту, спортивних ігор та туризму,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків
Лисенко В. В.

Старший викладач кафедри олімпійського та професійного спорту, спортивних ігор та туризму,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків
Ільницький С. В.

Старший викладач кафедри олімпійського та професійного спорту, спортивних ігор та туризму,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків
Ільницька Г.С.

Доцент кафедри фізичної реабілітації та здоров'я Національний фармацевтичний університет, м. Харків

АНАЛІЗ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗА МОДУЛЕМ «ЛИЖНА ПІДГОТОВКА» В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (НУШ)

У роботі розглянуто відмінності з-поміж двох навчальних програм, що стосуються інваріативної та варіативної складової. Метою статті було провести порівняльний аналіз навчальної програми з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класи та модельної навчальної програми «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти варіативного модуля «Лижна підготовка» у 5 та 6 класах. У дослідженні використовувалася аналіз літературних джерел та ресурсів мережі Інтернет; аналіз вітчизняного досвіду, метод системного аналізу, метод групування, порівняння та узагальнення. Обидві навчальні програми мають ряд відмінностей як у інваріативній так і у варіативній складовій модуля «Лижна підготовка», зокрема це простежується у теоретичних відомостях та спеціальній фізичній підготовці. У техніко-тактичній підготовці змін не виявлено. Перевагою модельної навчальної програм став акцент на видах навчальної діяльності учнів, таких як виконання пошукових та творчих завдань учнями; диференціацію та індивідуалізацію в процесі розвитку основних рухових якостей; участь у конкурсах та змаганнях; ігри, розваги та квести; інтегровані завдання поєднання рухів та навичок на різних етапах навчання.

Ключові слова: навчальна програма, НУШ, лижна підготовка.

Kovsrya Viktoriia, Lysenko Valentyna, Ilytsky Sergii, Ilytska Ganna. Analysis of physical education curricula according to the module "Ski training" in the context of the New Ukrainian School (NUS). The paper considers the differences between the two curricula related to the invariant and variable components. The aim of the article was to conduct a comparative analysis of physical education curricula in 2017 and 2021, namely the physical education curriculum for secondary schools 5-9 grades (updated) and the model curriculum "Physical Culture. 5-6 grades" for general secondary education institutions in accordance with the variable module "Ski training" in 5th and 6th grades of secondary schools. The methodological approach which was used in the study: the analysis of literature sources and resources of the Internet were used; analysis of domestic experience, method of system analysis, method of grouping, comparison and generalization. Both curricula have a number of differences both in the invariant and in the variable component of the variable module "Ski training" for 5th and 6th grades, in particular it is traced in theoretical information and special physical training, but in technical and tactical training were detected. The advantage of the model curriculum "Physical Culture. 5-6 grades" was the emphasis on the types of educational activities of students, which in a broad sense provides an opportunity to reveal the applied aspects of this program, including the search and creative tasks of students; differentiation and individualization of students in the process of development of basic motor skills by means of ski training; participation of students in competitions and contests; practical performance of movements and exercises by students at different stages of learning; ski games, entertainment and quests; integrated tasks of combining movements and skills at different stages of ski training.

Key words: curriculum, NUS, ski training.

Постановка проблеми та актуальність. У 2016-2017 роках наша держава визначила потребу у докорінній реформі, яка б зупинила негативні тенденції, яка перетворить українську школу на важіль соціальної рівності та згуртованості, економічного розвитку і конкурентоспроможності України. Реформа в галузі початкової, середньої освіти передбачає довготермінову реформу, яка розпочалась у 2018 р., для того, щоб сьгоднішні українські школярі також відчували зміни й отримали кращу якість освіти. У 2017 р. відбулась розбудова мережі опорних шкіл. У 2018 р. відбувся перший набір до першого класу Нової школи. План запровадження рохрховано на десятиріччя та передбачає наступність дій і відповідне ресурсне забезпечення на кожному етапі, а також враховує загальний контекст суспільних змін [10].

У 2022-2023 н.р. відбудеться перший запуск базової середньої освіти, а для учнів 5 класів розпочнеться навчання за програмою Нової Української Школи у середній школі (5-9 класи). У зв'язку з цим було створено модельну навчальну програму «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 р. № 795). Це комплексна програма для адаптаційного циклу навчання, яка забезпечує наступність між початковою і базовою освітою, гнучкий перехід учнів від молодшого шкільного віку до підліткового. Програма визначає мету, завдання та зміст навчального предмета «Фізична культура», орієнтовну послідовність

досягнення очікуваних результатів навчання учнів 5-6 класів, види їхньої навчальної діяльності з освітньої галузі «Фізична культура». Вона розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти. Програма реалізує визначені в стандарті ціннісні орієнтири, ключові компетентності та наскрізні уміння учнів/учениць, в результаті чого вони формують власну психічну та соціально-психологічну сфери особистості засобами фізичного виховання; систематично займаються фізичною культурою, володіють технікою фізичних вправ; усвідомлюють значення фізичної/рухової активності для підтримання стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання. Пропонована модельна навчальна програма являє собою комплексний освітній документ, який у 5-6 класах реалізовує наступність між початковою і базовою освітою у вигляді курсу «Фізична культура» й закладає основу для подальшого впровадження освітньої галузі фізичної культури Державного стандарту базової середньої освіти.

Аналіз літературних джерел. Дані та зміст навчальних програм з фізичної культури досить часто досліджуються та аналізуються практикуючими спеціалістами в галузі фізичного виховання та фізичної культури, зокрема в контексті Нової Української Школи. Так, Єрмоменко Е.А. провів аналіз навчальної програми з фізичної культури для 5–9, 10–11 класів з варіативного модуля «Бойовий хортинг» [3]. Автори Фалєєв Р.Г., Кузора І.В., Коломоєць Г.А., Єрмоменко Е.А. розробили навчальну програму гуртка з хортинг фехтування для закладів загальної середньої освіти та закладів позашкільної освіти [8]. Питання поєднання базової (інваріантної) і варіативної частин програми з фізичної культури школярів дослідив Бакіко І.В. [1]. У праці Літуса Р.І. висвітлюється проблематика програми профільного навчання з фізичної культури для учнів 10-11 класів та розглянуті питання розвитку силових здібностей засобами пауерліфтингу. Автором також запропоновано експериментальну навчальну програму з фізичної культури профільного рівня для 10-11 класів [5]. Кущенко О.О. у своїй роботі відобразив практичне впровадження варіативного модуля «Пауерліфтинг» в навчальну програму з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класів [4]. Проблеми впровадження навчальної програми з фізичної культури, що ґрунтується на принципі варіативності досліджували Шиян О., Кравченко Н. [12]. Оліяр М. визначив проблеми змісту техніко-тактичної підготовки варіативного модуля «Гандбол» навчальної програми з фізичної культури для 5–9-х класів та пошук способів їх усунення [11]. Авторами Григоренко Г.В., Григоренко Д.П. надано теоретичний аналіз та загальну характеристику ефективності застосування варіативного модуля «Степ-аеробіка» в структурі навчання фізичної культури учнів загальноосвітніх навчальних закладів [2]. Автори Момот О. О., Шостак Є. Ю. розкрили зміст варіативного модуля «Футзал» навчальної програми з фізичної культури для закладів загальної середньої освіти 10-11 класів [7]. Автори Ярошовець О.І. та Сушко Р.О. визначили проблематику техніко-тактичної підготовки школярів у варіативному модулі «Футбол» [13]. Проте зміст варіативного модуля «Лижна підготовка» у порівнянні двох навчальних програм, викладений у різних редакціях, фахівцями та науковцями раніше не було розкрито.

Метою статті було провести порівняльний аналіз навчальних програм з фізичної культури 2017 р. та 2021 р., а саме навчальної програми з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класи (в оновленій редакції) та модельної навчальної програми «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти відповідно до варіативного модуля «Лижна підготовка» у 5 та 6 класах загальноосвітніх навчальних закладів.

Методи дослідження. У дослідженні застосовувався методологічний підхід: використовувався аналіз літературних джерел та ресурсів мережі Інтернет; аналіз вітчизняного досвіду, метод системного аналізу, метод групування, порівняння та узагальнення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метою навчання «Фізичної культури», як складника відповідної освітньої галузі Державного стандарту базової середньої освіти, є гармонійний фізичний розвиток особистості учня, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок, розширення рухового досвіду через формування стійкої мотивації учнів до занять фізичною культурою і елементів фізкультурно-спортивної діяльності. Програмою передбачено вивчення курсу в адапційному циклі базової середньої освіти (5 клас). У шостому класі продовжується і поглиблюється опрацювання учнями концептуальних програмних засад для 5 класу [6].

Навчальна програма (далі - НП) побудована за модульною системою, власне як і її «попередниця» - навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 5–9 класи (затверджена наказом МОН від 23.10.2017 № 1407) [9], в якій, на відміну від модельної навчальної програми «Фізична культура. 5-6 класи» (далі - МНП) варіативні модулі розроблено на п'ять років. МНП також містить інваріативну (обов'язкову) та варіативну складову. До інваріативної частини належать модулі: теоретико-методичні знання та загальна фізична підготовка, зміст яких реалізовується упродовж кожного уроку. Змістове наповнення варіативної складової освітньої заклад формує самостійно із 44 варіативних модулів, запропонованих модельною програмою. Загальними рисами обох програм є те, що обидві програми містять очікувані результати навчання та зміст навчального матеріалу як базові розділи програм. Колектив авторів модельної навчальної програми зробили акцент на видах навчальної діяльності учнів, що в широкому сенсі розкриває прикладні можливості цієї програми, зокрема виконання пошукових (творчих) завдань учнями; обговорення та дискусії орієнтовних тем з лижної підготовки; диференціацію та індивідуалізацію учнів в процесі розвитку основних рухових якостей засобами лижної підготовки; участь у конкурсах та змаганнях; практичне виконання рухів і вправ на різних етапах навчання; ігри, розваги та квести з лижної підготовки - індивідуально, в парах та командою; інтегровані завдання поєднання рухів та навичок на різних етапах навчання з лижної підготовки.

Проте, існують певні відмінності з-поміж цих двох програм, що стосуються інваріативної та варіативної складової, саме на них вважаємо за потрібне акцентувати увагу.

Наприклад, щодо очікуваних результатів навчання у 5 класі варіативного модуля «Лижна підготовка» у МНП (авт. Шнира О.О., Ребрина Ан. Ар., Прокопишин Я.Ф., 2021) у знаньовому компоненті розповідь учнями про розвиток лижного спорту замінено розповіддю учнями про розвиток лижних перегонів. Додано пояснення щодо підбору не тільки

лижного інвентарю, а й спортивної форми та взуття. Зазначено, що учні мають знати алгоритм домедичної допомоги у разі переохолодження (обмороження) та дотримувати правил самоконтролю, зокрема здійснювати контроль самопочуття до, під час, після виконання фізичних вправ, а також контролювати власний емоційний стан. До спеціальної фізичної підготовки у МНП додано елемент стройових вправ стоячи на лижах, а також зменшено проходження дистанції на лижах до 500 м без врахування часу замість 2000 м. У техніко-тактичній підготовці змін не виявлено.

Щодо очікуваних результатів навчання у 6 класі варіативного модуля «Лижна підготовка» МНП у знаньовому компоненті надання учнями характеристики розвитку лижного спорту в Україні замінено на надання учнями характеристики розвитку лижних перегонів; названня учнями видатних лижників України замінено на названня учнями видів лижних перегонів. До спеціальної фізичної підготовки у МНП не включено стрибкові вправи, на відміну від НП (авт. Ворона В.В., Пата І.В., 2017), а також зменшено проходження дистанції на лижах до 1000 м без врахування часу замість 2500 м. Як і у попередньому році навчання у 6 класі увага приділяється контролю учнями самопочуття до, під час, після виконання фізичних вправ, зокрема контролю власного емоційного стану. У техніко-тактичній підготовці змін не виявлено.

Пропонований зміст навчального предмета у 5 класі щодо теоретичних відомостей у варіативному модулі «Лижна підготовка» відрізняється у МНП за рахунок того, що сам зміст розкрито ширше, ніж у НП, проте деякі пункти, такі як правила безпеки на уроках лижної підготовки, залишились без змін у змісті. Спеціальна фізична підготовка має різко виражені відмінності, а саме: стрибкові вправи, які були включені у НП наразі у МНП не застосовуються. Додано стройові вправи стоячи на лижах, імітаційні вправи на місці, рух рук в поперемінному ході, рух рук і тулуба в одночасному без кроковому ході, узгодження поперемінного руху рук і ніг в поперемінному ході, проходження дистанції до 1500 м замість 2000 м, проте не враховано спеціальні вправи лижника та прикладні вправи на лижах на відміну від НП. У техніко-тактичній підготовці змін не виявлено.

Пропонований зміст навчального предмета у варіативному модулі «Лижна підготовка» у 6 класі щодо теоретичних відомостей майже не відрізняється у МНП та НП. Спеціальна фізична підготовка також не має різко виражених відмінностей, проте стрибкові вправи, у МНП також не застосовуються, а рівномірне проходження дистанції зменшено з 2500 м до 2000 м. У техніко-тактичній підготовці змін не виявлено.

Висновки. Обидві навчальні програми (НП та МНП) мають ряд відмінностей як у інваріатній так і у варіативній складовій варіативного модуля «Лижна підготовка» для 5 та 6 класів, зокрема це простежується у теоретичних відомостях та спеціальній фізичній підготовці, проте у техніко-тактичній підготовці змін не виявлено. Перевагою МНП став зазначений акцент на видах навчальної діяльності учнів, що в широкому сенсі дає можливість розкрити прикладні аспекти цієї програми, зокрема виконання пошукових та творчих завдань учнями; диференціацію та індивідуалізацію учнів в процесі розвитку основних рухових якостей засобами лижної підготовки; участь учнів у конкурсах та змаганнях; практичне виконання учнями рухів і вправ на різних етапах навчання; ігри, розваги та квести з лижної; інтегровані завдання поєднання рухів та навичок на різних етапах навчання з лижної підготовки.

Перспектива подальших досліджень полягає у порівняльному аналізі орієнтовних показників динаміки змін розвитку фізичних якостей учнів 5-х, 6-х класів.

Література

1. Бакіко І. В. Поєднання базової і варіативної частин програми з фізичної культури школярів : автореф. дис. ... канд. наук, з фіз. виховання і спорту: [спец.] 24.00.02 / ВДУ ім. Лесі Українки. - Луцьк, 2007. - 202 с.
2. Григоренко, Г. В., Григоренко, Д. П. Варіативний модуль «Степ-аеробіка» в структурі навчання фізичної культури учнів загальноосвітніх навчальних закладів/ Г. В. Григоренко, Д. П. Григоренко// Publishing House "Baltija Publishing". - 2021. С.33-37 DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-112-1-7>.
3. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма з фізичної культури для закладів загальної середньої освіти, 5–9, 10–11 класи. Варіативний модуль «Бойовий хортинг» : навч. програма / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Ін-т модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2020. – 78 с.
4. Куценко, О. О. Впровадження варіативного модуля «Пауерліфтинг» в навчальну програму «Фізична культура для загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класів». Фізична реабілітація та здоров'язберезувальні технології: реалії і перспективи : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 9 листопада 2017 р. [гол. ред. Л. М. Рибалко]. – Полтава : ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка, 2017. С.57-60.
5. Літус Р. І. Навчальна програма з фізичної культури профільного рівня для 10–11 класів, вид фізкультурної діяльності модуль «пауерліфтинг» / Р. І. Літус // Молодий вчений. – 2017. – № 5 (45). – С. 109–116.
6. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г.А., Боляк А.А., та ін). [Електронний ресурс] – 2021. - Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Fiz.kult.56.kl.Pedan.ta.in.12.08.pdf>.
7. Момот О. О. Варіативний модуль «Футзал» навчальної програми з фізичної культури для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти / О. О. Момот, Є. Ю. Шостак // Проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання, спорту і здоров'я людини : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. (23-24 квітня 2020 р.) / голов. ред. О. К. Корносенко. – Полтава : Сімон, 2020. – С. 169-172.
8. Навчальна програма гуртка з хортинг фехтування для закладів загальної середньої освіти та закладів позашкільної освіти : навч.-метод. посіб. / Р. Г. Фалєєв, І. В. Кузора, Г. А. Коломоєць, Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – ГС «НФБХУ», 2020. – 76 с.
9. Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класи (оновлена) /

упор. та гол. ред. Т.Ю. Круцевич. – К.: Міністерство освіти та науки, 2017. – 427 с.

10. Нова українська школа [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://nus.org.ua/about/>.

11. Олійр М. Проблеми змісту техніко-тактичної підготовки варіативного модуля «Гандбол» навчальної програми з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів (5–9 класи) // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. праць Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Луцьк, 2018. № 4(44). С. 29-35. <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2018-04-29-35>.

12. Шиян О. Проблеми впровадження варіативної складової навчальної програми / Шиян О.І., Кравченко Н.С. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. - 2012. - № 9. - С. 104-107.

13. Ярошовець, О. І. Проблематика техніко-тактичної підготовки школярів у варіативному модулі «Футбол» / О. І. Ярошовець, Р. О. Сушко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. - Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. - Вип. 5 (136). - С. 152-155. - [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.5\(135\).37](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.5(135).37).

References

1. Bakiko, I. V. (2007). Poyednannya bazovoyi i variatyvnoyi chastyn programy z fizychnoyi kultury shkolyariv. VDU im. Lesi Ukrayinky.

2. Grygorenko, G. V., & Grygorenko, D. P. (2021). Variatyvnyy modul "Step-aerobika" v strukturі navchannya fizychnoyi kultury uchniv zagalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv. Publishing House "Baltija Publishing".

3. Yeromenko, E. A. (2020). Navchalna programa z fizychnoyi kultury dlya zakladiv zagalnoyi serednoyi osvity, 5–9, 10–11 klasy. Variatyvnyy modul "Boyovyy khortyng".

4. Kushchenko, O. O. Vprovadzhennya variatyvnoho modulya "Pauerliftyng" v navchalnu programu "Fizychna kultura dlya zagalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv 5-9 klasiv". Fizychna rehabilitatsiya ta zdorov'yazberezhuvalni tekhnologiyi: realiyi i perspektyvy, 55.

5. Litus, R. I. (2017). Navchalna programa z fizychnoyi kultury profilnogo rivnya dlya 10-11 klasiv, vyd fizkulturnoyi diyalnosti modul Pauerliftyng. *Molodyy vchenyy*, (5), 109-116.

6. Modelna navchalna programa Fizychna kultura. 5-6 klasy dlya zakladiv zagalnoyi serednoyi osvity (2021) (avtory: Pedan O.S., Kolomoyets G.A., Bolyak A.A., ta in). - Rezhym dostupu do resursu: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni_prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Fiz.kult.56.kl.Pedan.ta.in.12.08.pdf.

7. Momot, O. O., & Shostak, Ye. Yu. (2020). Variatyvnyy modul "Futzal" navchalnoyi programy z fizychnoyi kultury dlya uchniv 10-11 klasiv zakladiv zagalnoyi serednoyi osvity.

8. Falyeyev, R. G., Kuzora, I. V., Kolomoyets, G. A., & Yeromenko, E. A. (2020). Navchalna programa gurtka z khortyng fektuvannya dlya zakladiv zagalnoyi serednoyi osvity ta zakladiv pozashkilnoyi osvity.

9. Krutsevych, T., Galenko, L., Derevyanko, V., Dyatlenko, S., Ilchenko, A., Kravchenko, N., ... & Silkova, V. (2017). Navchalna programa z fizychnoyi kultury dlya zagalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv, 5-9 klasy.

10. Nova ukrayinska shkola (2017). – Rezhym dostupu do resursu: <http://nus.org.ua/about/>.

11. Oliyay, M. (2018). Problemy zmistu tekhniko-taktychnoyi pidgotovky variatyvnoho modulya "Gandbol" navchalnoyi programy z fizychnoyi kultury dlya zagalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv (5–9 klasy).

12. Shyyan, O., & Kravchenko, N. (2012). Problemy vprovadzhennya variatyvnoyi skladovoyi navchalnoyi programy.

13. Yaroshovets, O. I., & Cushko, R. O. (2021). Problematyka tekhniko-taktychnoyi pidgotovky shkolyariv u variatyvnomu modulі "Futbol". - [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.5\(135\).37](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.5(135).37).

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.1(145).17

Лазоренко С. А.

доктор педагогічних наук, доцент

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Гончаренко В. І.

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, професор

Класичний фаховий коледж Сумського державного університету

АЛЬТЕРНАТИВНІ ПОГЛЯДИ НА ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ФУТБОЛУ

Футбол – гра мільйонів. Люди затамовують подих, кидають невиконану роботу і на дві години стають прикутими до екранів телевізорів, щоб вболівати за свою улюблену команду з національного чемпіонату чи за національну збірну своєї країни. Розклад матчів Чемпіонату світу, Європи, Ліги чемпіонів УЄФА, Ліги Європи УЄФА, національних чемпіонатів та Кубків, вболівальники зі стажем, знають краще ніж «Отче наш». В сучасну епоху розвитку спортивно-змагальної діяльності, за своєю популярністю на всіх рівнях, футбол поступається тільки легкій атлетиці та посідає перше місце серед командних видів спорту. Футболісти національних збірних є героями у себе на батьківщині, їхні фото завжди на передових шпальтах спортивних видань, вони є об'єктом «полювання» спортивних журналістів, які у гонитві за сенсаціями навіть вторгаються у особистий простір гравців.

Футбол – гра, яка за свідченнями сучасних енциклопедичних видань, з'явилася вперше на Туманному Альбїоні і з цим погоджується більшість знавців історії фізичної культури і спорту. Але останнім часом, боротьба за право вважатися родоначальником популярної гри, загострюється між науковцями багатьох країн світу, які знаходять історичні факти про те, що в їхній країні у футбол грали за довго до того, коли дату народження «його